

Аналітики по-різному оцінюють вплив імпортозаміщення на економіку країн, проте, на нашу думку, для України повна відмова від цієї стратегії не на часі. Як засвідчив світовий досвід, негативні наслідки політики імпортозаміщення виникають не стільки через використання концепції імпортозаміщення, скільки у зв'язку із неправильним використанням обраного підходу. Тому основна увага має бути зосереджена на науковому обґрунтуванні та ретельному аналізі причинно-наслідкових зв'язків, що виникають в процесі імплементації обраної стратегії.

Перелік посилань:

1. *Не можемо чи не хочемо. Чим можливе в Україні імпортозаміщення [Електронний ресурс] // Тиждень.ua. – № 25 (449), 23 червня, 2016. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Economics/168058>*
2. *Ha-Joon Chang, Kicking Away the Ladder: How the Economic and Intellectual Histories of Capitalism Have Been Rewritten to Justify Neo-Liberal Capitalism. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.paecon.net/PAEtexts/Chang1.htm>*
3. *Henry J. Bruton, The Import-Substitution Strategy of Economic Development: A Survey of Findings – Williams College, 1969. – 47 p.*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ

В.О. Котлубай, канд. екон. наук, доцент

Ю.В. Хаймінова, канд. екон. наук, доцент

Національний університет «Одеська юридична академія»

Як відомо, експорт впливає на економіку країни з мультиплікативним ефектом. Так, якщо відбувається зростання експорту, внаслідок збільшення закордонного попиту, то це, за інших рівних умов, призведе до зростання виробництва в країні, і навпаки.

Так, в 2017 р. спостерігався ціновий сплеск на світових ринках, що в свою чергу позитивно відобразилося на вітчизняному експорті. При цьому, по думку експертів, на початку 2018 р. ефект від сприятливої кон'юнктури буде вичерпано. [1]

Згідно з даними Держстату, обсяг експорту товарів і послуг України в 2017 р. у порівнянні з 2016 р. збільшився на 16,0 %, імпорт – на 23,3 %. Негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу склало 2625,4 млн. дол. США (проти позитивного сальдо у 2016 р., яке складало – 541,6 млн. дол. США). При цьому слід зазначити, що негативне сальдо утворено за рахунок експорту товарів, сальдо експорту послуг стабільно в останні роки є позитивним. [2]

Основними факторами що обумовили неефективний розвиток експорту України є: низька частка в експорті продукції з високою доданою вартістю; корупційна складова на всіх рівнях управління; відсутність ефективних механізмів державної підтримки експортоорієнтованих підприємств; відсутність так званих шкіл бізнесу щодо роз'яснень ведення бізнесу за кордоном; недосконалі нормативно-правова база щодо функціонування експортоорієнтованих підприємств; нерозвиненість інститутів захисту прав інтелектуальної власності; наявність обмежень на валютному ринку; невідповідність якості продукції європейським стандартам; відставання в технологічному забезпеченні виробництва, тощо. Таким чином, нинішня стратегія України в сфері експорту, може завдати непоправної шкоди економіці України.

Розроблений проект «Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017-2021» є кроком з реформування сфери зовнішньоекономічної діяльності України. Проте цей документ потребує відповідного доопрацювання. [3]

Вважаємо, що для ефективного розвитку вітчизняного експорту першочерговими заходами є:

- підтримка створення нових та розвиток існуючих високотехнологічних галузей та/або виробництв;
- підтримка розвитку інфраструктури і сфери освіти задля забезпечення потреб розвитку сфери високотехнологічного виробництва;
- нормативно-правове та організаційне забезпечення розвитку фінансової системи з метою оптимізації процесу формування, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів у економічній системі в цілому, та її експортній сфері;
- створення державних фондів національного добробуту для акумулювання частини доходів від продажу сировинних ресурсів з метою забезпечення прискореного розвитку високотехнологічних галузей, що може забезпечити реструктуризацію економіки країни та гарантувати стале зростання;
- створення інститутів стратегічного управління соціально-економічним розвитком на основі державно-приватного партнерства з метою зростання конкурентоспроможності транспортних послуг;

– спрощення процедури ліцензування та поступове зняття бар'єрів між вітчизняним бізнесом та кінцевим покупцем у країнах Євросоюзу тощо;

У сучасних умовах важливим є інтегрування України в світову економіку як рівноправного партнера, що можливо лише за умови кардинального поліпшення структури зовнішньоекономічної діяльності.

Перелік посилань:

1. Структура и тенденции внешней торговли Украины в 2017 году [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://odnarodyna.org/content/struktura-i-tendencii-vneshney-torgovli-ukrainy-v-2017-godu/>.

2. Экспорт товаров и услуг Украины в 2017 году вырос на 16%, импорт – на 23,3% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ru/rubric-economy/2404045-eksport-tovarov-i-uslug-ukrainy-v-2017-godu-vyros-na-16-import-na-233.html/>

3. Кібік О.М. Стратегічні інструменти державної підтримки розвитку експортного потенціалу України / О.М. Кібік, В.О. Котлубай, Ю.В. Хаймінова // Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук.-практ. ст. / Укр. держ. акад. залізнич. трансп. – Харків: Вид-во УкрДАЗТ, 2017. – Вип. № 58. – С. 32-37.

СУЧАСНА ТИПОЛОГІЯ МІЖНАРОДНИХ БІЗНЕС-СИСТЕМ

Д.В. Лиженков, здобувач вищої освіти

К.П. Болдовська, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Світовий досвід показує, що міжнародна бізнес-діяльність є важливим чинником розвитку економіки. Для суб'єктів господарювання України, як країни з нестабільною політико-економічною ситуацією і такої, що знаходиться в критичному соціально-економічному становищі, ведення міжнародного бізнесу може стати порятунком у цій ситуації. Залучення іноземних інвесторів, вихід на нові ринки і розвиток бізнес-структур усередині і поза країною є основними завданнями для становлення ефективної вітчизняної економіки.

Суб'єктами міжнародного бізнесу виступають усі елементи виробничих відносин, першою чергою безпосередні виробники та їх промислові та комерційні угруповання. Аналіз функціонування останніх доцільно проводити в сукупності з вивченням системи їх економічних інтересів як спонукальних мотивів розширення і поглиблення міжнародних зв'язків у виробництві. Суб'єктами міжнародного бізнесу є державні структури в тих випадках, коли вони виступають безпосередніми учасниками угод (надання урядових замовлень підприємствам, визначення цін, складу пільг при виконанні спеціальних робіт тощо). Державні структури, поряд з міжнародними економічними організаціями, можуть чинити і непрямий вплив на суб'єктів ділових відносин, будучи гарантами здійснення законного бізнесу.

На сучасному етапі розвитку світової економіки переплетення господарських зв'язків переростає в інтеграцію господарських структур на основі розвитку міжнародного бізнесу. Головним організуючим початком цього процесу є, насамперед, інтегровані групові структури – міжнародні компанії.

Міжнародні бізнес-системи (структури) – це бізнес-системи, що є самостійними утвореннями і між якими у зв'язку з міжнародною бізнес-діяльністю виникають міжнародні бізнес-відносини; в той же час вони є суб'єктами міжнародних економічних відносин, які складаються, з одного боку, з національними бізнес-структурами, державними органами, наприклад, країни базування, а з іншого – з міжнародними економічними організаціями.

Бізнес-система міжнародної компанії повною мірою залежить від характеру конкуренції в економічному просторі. Їй властива конкуренція носіїв і виконавців певних функцій, яка суттєво відрізняється від товарної конкуренції, за якої конкурують різні з точки зору якісних властивостей і економічних характеристик, але однакові за своїми споживчими параметрами товари.

У сучасній господарській практиці функціонування міжнародної компанії використовується така типологія міжнародних бізнес-систем:

– бізнес-системи «класичного» (внутрішньо замкнутого типу), в яких єдиний виробничий процес побудований за принципом мінімізації витрат, пов'язаних із здійсненням операцій на ринку. Умовою забезпечення нормального ходу єдиного виробничого процесу є використання внутрішніх джерел компанії;

– бізнес-системи компанії «пустотілого» типу, де всі виробничі функції передаються на контрактній основі стороннім організаціям (умови субпідряду). Економічний ефект, як правило, досягається з самої системи бізнесу. Закони ринку здійснюють прямий вплив на формування зовнішнього і внутрішнього середовища «пустотілої» компанії. Важливо підкреслити, що межі між зовнішнім і внутрішнім середовищем тут фактично відсутні;